

DANSK DERMATOLOGISK SELSKAB

København, d. 4 december 2012

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Atn. Mie Saabye
Holbergsgade 6
1057 København K

Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber LVS
Atn. Marie Pinholt Krabbe
Kristianiagade 12
2100 København Ø

Høring om forslag til lov om en brancheadministreret registreringsordning for tatovører, udtalelse fra Dansk Dermatologisk Selskab

Det er Dansk Dermatologisk Selskabs vurdering, at det fremsatte lovforslag ikke er egnet til at regulere tatoveringsområdet og sikre, at de tatoverede ikke udsættes for unødigt risiko. Selskabet finder ikke, at tatoveringsbranchen selv kan varetage opgaven og ser det som en opgave, der kræver involvering af en stærk central myndighed, særlig Sundhedsstyrelsen.

Det er Selskabets forslag, at lovforslaget tages af bordet og at lovgiverne på ny tager udgangspunkt i ministeriets eget baggrundsnotat om elementer til lovforslag af 22.6.2011 (vedhæftet i kopi), se nedenfor.

Der er ikke tillid til, at branchen, der er meget heterogen og uden tradition for regulering, selvdisciplin eller samarbejde med offentlige myndigheder, selv kan regulere forholdene. Usikkerheden omkring branchens struktur og ansvarlighed kan betyde, at de tatoverede gives falsk tryghed, og selskabet er bekymret for, at legitimering af branchen kan afstedkomme situationer, hvor de tatoveredes sikkerhed bliver forringet. Branchen er ikke registreret som erhverv men har status af momsfrie kunstnere.

Forslaget afviger afgørende fra ministeriets eget forudgående interne notat ”*Notat om elementer i lovforslag om registrering af tatovører og om tatovering*” af 22.6.2011 (sagsnr. 1011098, dok. nr. 559197), og forslaget er i modstrid med Folketingets vedtagelse nr. V 18 af 24.11.2009, som var baggrunden for udarbejdelsen af notatet og igangsætningen af det videre arbejde med lovgivningen.

I notatet om elementer i lovforslag er beskrevet som flg.: ”*Af Folketingets vedtagelse fremgår det, at der er behov for en regulering af tatovørerhvervet, der sikrer, at tatovører er uddannede og kvalificerede til at udføre tatoveringer, samt at tatoveringsfarver ikke indeholder sundhedsskadelige stoffer. Folketinget pålagde herefter regeringen ved fremsættelse af lovforslag at tage initiativ til at etablere en autorisationsordning for tatovører, hvor den enkelte gennemgår et kursus i hygiejne, sårpleje og brugen af farvestoffer samt lærer at tatovere som forudsætning for at arbejde. Autorisationerne, der skal være en forudsætning for at arbejde som tatovør, skal ifølge Folketinget udstedes af Indenrigs- og sundhedsministeren. Lovforslaget skal desuden sikre, at de anvendte*

DANSK DERMATOLOGISK SELSKAB

tatoveringsfarver følger loven om kemiske produkter, samt at myndighederne løbende holder opsyn med eller foretager stikprøvekontrol af farverne, ligesom der skal stilles krav om ordentlig hygiejne i tatoveringslokaler og tatoveringsredskaber". Notatet om elementer i en ny lov indeholdt konkretiserede forslag til obligatorisk lovpligtig registrering, titelbeskyttelse, forbeholdt virksomhedsområde, hygiejneregler, uddannelsens indhold, uddannelsens gennemførelse, tilsyn, forbrugerinformation, registrering af udenlandske tatovører, EU-/EØS-tatovørers virke i Danmark, tatoveringsfarver, forbrugerklager, ansvarsforsikring, fjernelse af tatoveringer, dispensationsadgang, straffebestemmelser og ikrafttræden og overgangsbestemmelser. Området skulle iflg. notatet varetages af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse *uden* at forhold omkring sikring af de tatoveredes sikkerhed blev overladt til branchen.

Minister for Sundhed og Forebyggelse Bertel Hårder udtalte på DR1 den 31.5.2011 i udsendelsen "kontant" kategorisk, at branchen ikke er egnet til at indgå i en ordning til sikring af de tatoverede.

Ved tatovering injiceres ukendt og urent kemisk stof i huden, og tatovering adskiller sig dermed vedr. risiko afgørende fra andre områder som zoneterapi, kinesiologi og homøopati, hvor brancheadministrerede ordninger er indført, og hvor der i brancherne er et iboende formål om at undgå skade og fremme personernes sundhed. Tradition, organisation, metode og praksis hos disse er en helt anden og i udgangspunktet forsigtig og sundhedssøgende, helt forskelligt fra tatoveringsbranchen.

Nærmere gennemgang af og kommentar til det fremsatte lovforslag.

I §1 angives lovens formål at være at oplyse og beskytte forbrugerne mod risici, men oplysningsformålet belyses eller uddybes overhovedet ikke hverken i lovforslaget eller i bemærkningerne selvom information før tatovering vil være et vigtigt profylaktisk tiltag. På linje med andre områder herunder kosmetisk kirurgi bør der være pligt til skriftlig og mundtlig information om risiko og begrænset mulighed for fjernelse senere i livet, med betænkningstid fra information til udførelse. Oplysning bør i øvrigt indskærpe at kvinder med graviditetsønske, gravide og personer med nedsat immunforsvar herunder organtransplanterede og personer med HIV ikke bør lade sig tatovere. Det bør direkte stå i loven og være et krav til information. Det bør også være et krav til tatovørerne, at alkohol- og medicinpåvirkede personer, der åbenlyst ikke kan tage kvalificeret beslutning, ikke må tatoveres. Det svarer til lovbestemmelsen, at mindreårige ikke må tatoveres.

I §2 samles alle beføjelser omkring uddannelse, udformning af regelsæt for god praksis, tildeling og fratagelse af registrering og behandling af klager fra de tatoverede hos brancheforeninger med en udstrakt uddelegering og uden at myndigheden, der er Sundhedsstyrelsen, har nogen praktisk rolle at spille eller synlighed i branchen. Sundhedsstyrelsens rolle er rent administrativ, at godkende indsendte papirer om uddannelse m.v. *Forslaget indeholder meget bemærkelsesværdigt ingen pligt eller hjemmel for Sundhedsstyrelsen til at udføre tilsyn og sikre sig, at det aftalte stemmer overens med praksis.* Sundhedsstyrelsen stiller krav til foreningernes formålsparagraf, at den som væsentligste formål skal have at repræsentere tatovørerne i faglige spørgsmål. De to foreninger, der indgår i høringen, Dansk Tatovørslag (med 58 personlige medlemmer iflg. hjemmeside) og Danske Professionelle Tatovører (med 8 medlemmer iflg. hjemmeside),

DANSK DERMATOLOGISK SELSKAB

har mere karakter af grupper af tatovører i løst netværk. De to foreninger repræsenterer kun en lille del af tatovørerne i Danmark. Foreningerne har ingen faglig baggrund for i det praktiske at stå som garant for hygiejne og medicinsk risikosikring. Det betvivles, at foreninger i branchen gennem formaliseret styring vil kunne bringes i stand til at løfte opgaven, som de tiltænkes i lovforslaget. *Klagebehandlingen med sammenblandingen i lovforslaget af foreningernes udførelse af tatovering, kontrol af registrering af tatovører og hånd om klagebehandlingen er uacceptabel.* Der er klart behov for involvering af en uafhængig myndighed i klagesager. Det er ingen sikkerhed i sagsbehandlingen, at halvdelen af klageorganets medlemmer skal være forbrugerrepræsentanter (nævnt i noterne), da tatovørerne og deres nærmeste næsten altid selv er tatoverede og altså forbrugere, der kan indgå i bedømmelsen.

Lovforslaget er i øvrigt for snævert i formål og for lidt ambitiøst til at påvirke risikoen ved tatovering afgørende, og det mangler at tage stilling til væsentlige forhold som

-

Fjernelse af tatoveringer med laser er i dag ikke reguleret og udøves af tatovører og andre uden krav til nogen sundhedsfaglig uddannelse eller noget kursus. Der bør indføres en regulering af fjernelse af tatoveringer med potente Q-switched lasere og andre metoder på linje med, hvad der gælder for kosmetisk laserbehandling, hvor der kræves speciallægeuddannelse, særligt kursus og registrering i Sundhedsstyrelsen. Enhver dansk borger må laserfjerne tatoveringer. Der er heller ikke noget informationskrav inden behandlingen. Det bør være med i en ny lov.

- Hygiejnekrav detaljeret herunder sikring af sterilitet af blæk til tatovering (10% af 58 nyindkøbte blæk havde iflg. et nyligt dansk studie indhold af humanpatogene bakterier) og pligt til brug af sterilt vand til fortynding af blæk ved skyggetatovering er uomtalt.

- *Tatovørens pligt til altid skriftligt at oplyse den tatoverede om, hvilken blæk der er anvendt*, en væsentlig information i tilfælde af komplikation og forebyggelse af andre komplikation hos andre, er uomtalt.

- Der mangler en pligt for Sundhedsstyrelsen som ansvarlig myndighed til at oprette et register, hvortil komplikationer og identificerede blæk skyldige i observerede komplikation kan indberettes, så ophobede tilfælde med spredning i grupper af infektioner som hepatitis B, HIV, stafylokokinfektioner, colibakterier m.v. kan detekteres og håndteres på et tidligt tidspunkt. Blæk er en potentielt meget farlig vektor for spredning af aggressiv infektion. Der kan også være tale om indberetning af blæk med særligt risikabelt kemisk indhold – f.eks. nyt blæk fra fjernøsten.

- Kontrol af blækket er de facto højst usikker. Den kemiske sikkerhed er tillagt Miljøstyrelsen, mens risiko for infektion gennem inficeret blæk naturligt ligger i Sundhedsstyrelsens regi på linje med registrering af epidemier. En i 2012 publiceret (udført 2011) ekspertrapport fra Miljøstyrelsen over 65 undersøgte blæk konkluderede iflg. eksperternes klare udsagn, at der ikke ud fra kemisk analyse kan udpeges hverken ”farlige” eller ”sikre” blæk, altså at kemisk analyse ikke tillader sortering af blæk på markedet i de to nævnte kategorier på et kvalificeret grundlag relevant for mennesker og for tatoveringssituationen, som den er i praksis. Et forsøg i mus rækker ikke. Der findes ingen valid ”negativliste” eller ”positivliste” for tatoveringsblæk, og der findes ingen ”lovlige” blæk. Alle blæk er under mistanke i et ukendt omfang og potentielt farlige. Som situationen er nu, kan farlige blæk kun indkredses gennem praktisk observation og systematisk registrering af tilfælde med komplikation. Markedet er i bevægelse, og nye

DANSK DERMATOLOGISK SELSKAB

blæk kommer hele tiden til. Dette understreger, at der er brug for, at de tatoverede lovpligtigt oplyses om den anvendte blæks navn, og at Sundhedsstyrelsen, ligeledes lovpligtigt, sættes til at varetage indberetninger af komplikationer til tatovering herunder oprette et register, hvor risikoen løbende kan overvåges med mulighed for tidlig aktiv indgriben.

Dermatologisk afdeling D ved Bispebjerg Hospital har som formentlig den eneste afdeling i Europa gennem de sidste år drevet en specialklinik for tatoveringskomplikationer, hvortil de sværere tilfælde fra optageområdet henvises, specialudredes og behandles. Afdelingen forsker i området og har opnået et særlig indblik i tatoveringskomplikationer og et indblik i de tatoveredes situation og branchens forhold. Specialklinikken ledes af ovl. dr.med. Jørgen Serup, som Dansk Dermatologisk Selskab har bedt om at rapportere til LVS og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, dersom han har yderligere oplysning at føje til sagens belysning og til lovarbejdet, herunder forhold om branchen.

Med venlig hilsen

Robert Gniadecki

Formand for Dansk Dermatologisk Selskab
Professor, overlæge, dr. med.
Bispebjerg Hospital, Dermatologisk afd. D/S
Bispebjerg Bakke 23
2400 København NV

r.gniadecki@gmail.com

+ bilag

CC Professor Jørgen Serup, e mail joergen.vedelskov.serup@regionh.dk

Enhed: KOMJUR/RSE
Sagsbeh.: JVI
Sags nr.: 1011098
Dok. Nr.: 559197
Dato: 22. juni 2011

Notat om elementer i lovforslag om registrering af tatovører og om tatovering

Baggrund

Ved tatovering forstås indføring med nål af farve i hudens dybere lag.

Der eksisterer ikke i dag nogen egentlig regulering af tatovør erhvervet. Det er således tilladt for enhver at kalde sig tatovør og udføre tatoveringer.

Ifølge den gældende lov om tatovering¹, der henhører under justitsministerens ressort, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der tatoverer en person under 18 år, samt den, der tatoverer en person i hoved, på hals eller på hænder. Baggrunden for loven var et ønske om at modvirke de vanskeligheder med hensyn til social funktion, beskæftigelse og resocialisering, som tatovering af børn og helt unge og tatoveringer i ansigt og på hals og hænder kan medføre.

Tatoveringsfarver er omfattet af lov om kemiske stoffer og produkter (kemikalieloven), der henhører under miljøministerens ressort. Denne lov skal blandt andet sikre, at der kan foretages regulering af salg og anvendelse af kemiske stoffer og produkter, som formodes at være farlige for sundheden. Lovgivningen er i en vis udstrækning et udtryk for national implementering af EU-bestemmelser.

Af Folketingets vedtagelse² fremgår det, at Folketinget finder, at der er behov for en regulering af tatovør erhvervet, der sikrer, at tatovører er uddannede og kvalificerede til at udføre tatoveringer, samt at tatoveringsfarver ikke indeholder sundhedsskadelige stoffer. Folketinget pålagde herefter regeringen ved fremsættelse af lovforslag at tage initiativ til at etablere en autorisationsordning for tatovører, hvor den enkelte gennemgår et kursus i hygiejne, sårpleje og brugen af farvestoffer samt lærer at tatovere som forudsætning for at arbejde. Autorisationerne, der skal være en forudsætning for arbejde som tatovør, skal ifølge Folketinget udstedes af indenrigs- og sundhedsministeren. Lovforslaget skal desuden sikre, at de anvendte tatoveringsfarver følger loven om kemiske produkter, samt at myndighederne løbende holder opsyn med eller foretager stikprøvekontrol af farverne, ligesom der skal stilles krav om ordentlig hygiejne i tatoveringslokaler og tatoveringsredskaber.

Formål

¹ Lov nr. 194 af 8. juni 1966, som ændret ved § 8 i lov nr. 433 af 31. maj 2000

² Vedtagelse nr. V 18 af 24. november 2009

Lovforslagets formål er at følge op på Folketingets vedtagelse om en autorisationsordning for tatovører ved at indføre en obligatorisk registreringsordning for tatovører og en regulering af tatovørhvervet med henblik på at øge sikkerheden for forbrugernes sundhed i forbindelse med tatovering.

Indhold

1. Obligatorisk, lovpligtig registrering

Med lovforslaget indføres et krav om, at enhver, som ønsker at udføre tatoveringer, registrerer sig hos Sundhedsstyrelsen. Herved sikres på centralt hold en identifikation af, hvem der tatoverer.

Det vil som alderskrav til registrering som tatovør være en betingelse, at vedkommende er fyldt 18 år og ikke er umyndiggjort eller under værgemål³.

Med hensyn til vandel som betingelse for registrering som tatovør vil der i givet fald kunne stilles krav om, at den, der ønsker at blive registreret, ikke er dømt for strafbart forhold, der indebærer en nærliggende fare for misbrug af hvervet, herunder særligt som følge af overtrædelse af den gældende lov om tatovering eller af straffelovbestemmelser om personfarlig kriminalitet, og heller ikke har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil udøve hvervet på forsvarlig måde, herunder hvis ansøgeren er psykisk ude af balance, har alkoholproblemer eller andre misbrugsproblemer.

Det vil desuden være en betingelse for at kunne blive registreret som tatovør, at den pågældende har gennemført tatovøruddannelsen⁴.

Det vil endelig blive stillet som betingelse for registrering, at vedkommende oplyser, på hvilket forretningssted tatovørvirksomheden drives, samt at tatovøren forpligter sig til at give styrelsen forudgående meddelelse om eventuel senere ændring af forretningssted. Med et sådant krav vil det ikke være lovligt at foretage lejlighedsvis tatoveringer til private fester o. lign.

Kravet om fast forretningssted vil eventuelt skulle modificeres for at stille danske tatovører på lige fod med tatovører fra EU-/EØS-lande, som har adgang til at tatovere midlertidigt i Danmark⁵.

Med registreringen sikres der tillige et overblik over antallet af tatovører, som ikke foreligger i dag.

Det formodes, at der aktuelt er i størrelsesordenen 200 tatovørforretninger i Danmark. På den baggrund vil et forsigtigt skøn være, at der er omkring 400 tatovører i Danmark.

2. Titelbeskyttelse

Registreringen sikrer tatovørerne en lovbestemt eneret til at betegne sig som tatovør. Da virksomhedsområdet også vil blive forbeholdt, jf. neden for, er der ikke noget grundlag for at anvende betegnelsen "registreret tatovør", da der ikke længere vil være andre end de registrerede, som er berettiget til at virke som tatovører.

³ Under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7

⁴ Se punkt 6 neden for

⁵ Se punkt 10 neden for

Personer, der ikke er registreret som tatovør, vil dermed være afskåret fra at anvende betegnelsen tatovør og fra at handle på en måde, der er egnet til at vække forestilling om, at vedkommende er registreret. Overtrædelse heraf straffes med bøde.

3. Forbeholdt virksomhedsområde

Registreringen sikrer desuden de registrerede en lovbestemt eneret til at udføre tatoveringer.

Personer, som ikke er registreret som tatovør, vil dermed være afskåret fra at tatovere andre. Overtrædelse heraf straffes med bøde. Udførelse af tatoveringer på eget legeme vil således ikke være omfattet af forbuddet.

4. Hygiejneregler

Sundhedsstyrelsen udarbejder hygiejneregler for tatovering. Reglerne forventes at omfatte hygiejniske krav til det udstyr og det forretningssted, som benyttes til tatovering, herunder blandt andet krav til anvendelse af sterile nåle, autoklavering af udstyr og krav til anvendelse af handsker.

Tatovørerne forpligtes til at følge hygiejnereglerne i deres virksomhed som tatovør.

5. Uddannelsens indhold

Undervisningsministeriet vil blive bemyndiget til i samarbejde med Sundhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen at fastsætte indholdet af tatovøruddannelsen, der i lyset af Folketingets drøftelser forudsættes at have en varighed af 6 uger.

Indholdet kunne bestå af 2 ugers teori om "rammebetingelser" (lovgivning, hygiejne, hudens anatomi, brug af farvestoffer m.v.), 2 ugers færdighedstræning (maskinkundskab, afprøvning af teknik på griseskin mv.) og 2 ugers praktisk oplæring hos en registreret tatovør eller hos en særligt godkendt tatovører, der ville skulle afsluttes med en godkendelse af opholdet.

6. Uddannelsens gennemførelse

Da det vil være en betingelse for at kunne blive registreret og virke som tatovør, at uddannelsen er gennemført, bør det sikres, at uddannelsen til enhver tid er tilgængelig flere steder i landet.

Uddannelsen som tatovør bør derfor varetages i offentligt regi – forventeligt i et af Undervisningsministeriets uddannelsessystemer. Én mulighed er arbejdsmarkedsuddannelsessystemet (AMU). En anden mulighed er de tekniske skoler.

Udgangspunktet vil være, at udgifterne til uddannelsen skal udredes af de uddannelsessøgende.

Den enkelte tatovør vil selv skulle afholde udgiften til uddannelsen, som skønsmæssigt vil kunne ligge i størrelsesordenen 30.000 kr.

Personer, der ikke er registreret som tatovør, vil dermed være afskåret fra at anvende betegnelsen tatovør og fra at handle på en måde, der er egnet til at vække forestilling om, at vedkommende er registreret. Overtrædelse heraf straffes med bøde.

3. Forbeholdt virksomhedsområde

Registreringen sikrer desuden de registrerede en lovbestemt eneret til at udføre tatoveringer.

Personer, som ikke er registreret som tatovør, vil dermed være afskåret fra at tatovere andre. Overtrædelse heraf straffes med bøde. Udførelse af tatoveringer på eget legeme vil således ikke være omfattet af forbuddet.

4. Hygiejneregler

Sundhedsstyrelsen udarbejder hygiejneregler for tatovering. Reglerne forventes at omfatte hygiejniske krav til det udstyr og det forretningssted, som benyttes til tatovering, herunder blandt andet krav til anvendelse af sterile nåle, autoklavering af udstyr og krav til anvendelse af handsker.

Tatovørerne forpligtes til at følge hygiejnereglerne i deres virksomhed som tatovør.

5. Uddannelsens indhold

Undervisningsministeriet vil blive bemyndiget til i samarbejde med Sundhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen at fastsætte indholdet af tatovøruddannelsen, der i lyset af Folketingets drøftelser forudsættes at have en varighed af 6 uger.

Indholdet kunne bestå af 2 ugers teori om "rammebetingelser" (lovgivning, hygiejne, hudens anatomi, brug af farvestoffer m.v.), 2 ugers færdighedstræning (maskinkundskab, afprøvning af teknik på griseskin mv.) og 2 ugers praktisk oplæring hos en registreret tatovør eller hos en særligt godkendt tatovører, der ville skulle afsluttes med en godkendelse af opholdet.

6. Uddannelsens gennemførelse

Da det vil være en betingelse for at kunne blive registreret og virke som tatovør, at uddannelsen er gennemført, bør det sikres, at uddannelsen til enhver tid er tilgængelig flere steder i landet.

Uddannelsen som tatovør bør derfor varetages i offentligt regi – forventeligt i et af Undervisningsministeriets uddannelsessystemer. Én mulighed er arbejdsmarkedsuddannelsessystemet (AMU). En anden mulighed er de tekniske skoler.

Udgangspunktet vil være, at udgifterne til uddannelsen skal udredes af de uddannelsessøgende.

Den enkelte tatovør vil selv skulle afholde udgiften til uddannelsen, som skønsmæssigt vil kunne ligge i størrelsesordenen 30.000 kr.

7. Tilsyn

Sundhedsstyrelsen vil få en lovbestemt adgang og forpligtelse til at føre tilsyn med de sundhedsfaglige forhold i tatovørvirksomhederne. Tilsynet vil blive udført af Sundhedsstyrelsen – som udgangspunkt to gange årligt.

I retssikkerhedsloven⁶ er det foreskrevet, hvilke regler der gælder for tvangsindgreb uden for strafferetsplejen, som et tilsynsbesøg vil være. Loven forudsætter, at man minimum 14 dage forud for et tvangsindgreb varsler skriftligt herom⁷. Kravet om varsling kan fraviges, hvis øjemedet med tvangsindgrebet ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives⁸.

Det er erfaringen fra tilsyn med behandlingssteder, hvor der udføres kosmetisk behandling, at øjemedet ikke forspildes ved at varsle eller anmelde tilsynsbesøget. Det er også erfaringen, at man ved at varsle får en mere åben og konstruktiv dialog med de, der er genstand for tilsynsbesøget. Det vil derfor være forudsat, at der sædvanligvis vil blive tale om varslede tilsynsbesøg. Uvarslede tilsynsbesøg vil således kun undtagelsesvis komme på tale, herunder i situationer, hvor styrelsen ved tilsynsbesøg stiller krav om omgående at få forhold i orden, og hvor styrelsen vil sikre, at forholdene bliver bragt i orden omgående.

Sundhedsstyrelsen vil desuden efter behov kunne foretage opfølgende tilsynsbesøg på forretningsstedet.

Tatovøren vil blive forpligtet til at give tilsynet de oplysninger, som skønnes fornødne som grundlag for tilsynsførelsen. Det vil i den forbindelse blive overvejet at stille krav om, at den enkelte tatovør fører optegnelser over, hvem vedkommende har tatoveret med oplysninger om tatoveringens størrelse, anvendte farvestoffer, tegn på infektion og utilsigtede hændelser, f.eks. knækkede nåle. Optegnelserne skal opbevares i 5 år.

I tilfælde, hvor sundhedsmæssige forhold ikke er tilfredsstillende, eller hvor øvrige lovbestemte krav ikke overholdes, vil Sundhedsstyrelsen få adgang til at påbyde tatovøren at rette op på sin virksomhed eller til at fratage tatovøren dennes registrering midlertidigt eller permanent.

Sundhedsstyrelsens afgørelser herom vil ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed, men vil af tatovøren kunne indbringes for domstolene.

Dækning af det offentlige udgifter til tilsynsførelse vil blive pålagt tatovørerne i form af et årligt gebyr, der skønsmæssigt vil kunne ligge i størrelsesordenen 15-20.000 kr.

8. Forbrugerinformation

Der vil blive stillet krav om, at der ved indgangspartiet til enhver registreret tatovørs forretningssted ved synlig skiltning informeres om, at tatovøren er registreret i henhold til lovgivningen herom⁹.

Der vil desuden – til individuel information – blive stillet krav om, at tatovøren forud for tatovering udleverer en skriftlig information, udarbejdet af Sundhedsstyrelsen, til den enkelte forbruger, som ønsker at blive tatoveret, herunder information om risici og om omstændighederne ved efterfølgende at få fjernet en tatovering. Det vil i samme forbindelse blive overvejet at

⁶ Lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter

⁷ Retssikkerhedslovens § 5, stk. 1 og 2

⁸ Retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1

⁹ Se også § 9 i bekendtgørelse nr. 575 af 1. juni 2011 om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer, jf. artikel 9 i direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer

stille krav om, at forbrugeren forud for tatoveringen med sin underskrift på informationen skal bekræfte at have læst informationen. Tatovøren skal i givet fald opbevare dokumentationen herfor i 5 år.

For at sikre, at forbrugerne til enhver tid kan få adgang til oplysninger om, hvorvidt en tatovør er registreret, skal Sundhedsstyrelsen på sin hjemmeside offentliggøre navnene på samtlige registrerede og de forretningssteder, hvor hver enkelt tatovør udfører tatoveringer. Styrelsen vil på samme hjemmeside skulle henvise til oplysninger om de uddannelseskrav, som tatovørerne opfylder, og om de hygiejneregler, som den registrerede tatovør er forpligtet til at efterleve. Hjemmesiden vil som supplement hertil skulle indeholde forbrugerinformation fra Miljøstyrelsen om tatoveringsfarver.

9. Registrering af udenlandske tatovører

Ministeren vil med en bemyndigelse skulle fastsætte sådanne regler om udøvelse af tatovørvirksomhed, som er nødvendige for gennemførelsen af direktiver vedtaget af Den Europæiske Union. Der er tale om direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer¹⁰, der regulerer EU- og EØS-borgernes – samt statsborgere fra et land, som EU har indgået aftale med herom – adgang til udøvelse af et lovreguleret erhverv i en anden medlemsstat ved anerkendelse af vedkommendes erhvervsmæssige kvalifikationer, der er opnået i et andet land, og som giver indehaveren ret til dér at udøve det samme erhverv.

Sundhedsstyrelsen vil i medfør heraf få hjemmel og forpligtelse til at registrere tatovører fra andre EU-/EØS-lande samt Schweiz, som har gennemgået en uddannelse, eller som har sådanne erhvervsmæssige kvalifikationer, der kan sidestilles med de danske lovkrav til udøvelsen af erhvervet her i landet¹¹.

Hvis de af direktivet omhandlede borgere alene tatoverer midlertidigt og lejlighedsvis her i landet, vil det alene være tilladt at forlange en anmeldelse eventuelt kombineret med en forudgående kontrol¹².

Styrelsen vil desuden få hjemmel til at registrere tatovører fra andre lande uden for EU og EØS, som i udlandet har gennemgået en uddannelse, som kan sidestilles med den tilsvarende danske uddannelse.

10. EU-/EØS-tatovørers virke i Danmark

Ministeren vil ligeledes få bemyndigelse til at fastsætte sådanne regler om tatovering, som er nødvendige for gennemførelsen af EU's Servicedirektiv¹³, der forpligter medlemsstaterne til at fjerne restriktioner for grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser med det formål at give tjenesteydere lettere adgang til at etablere sig og bedre muligheder for midlertidigt at levere tjenesteydelser i et andet medlemsland.

I forhold til tatovører indebærer Servicedirektivet, at tatovører fra andre EU-/EØS-lande enten vil kunne nedsætte sig som tatovører i Danmark eller have adgang til midlertidigt og lejlighedsvis at tatovere i Danmark.

I forhold til Servicedirektivet lægges det til grund, at der i forhold til tatovører fra andre EU-/EØS-lande, der ønsker at nedsætte sig som tatovør i Danmark, vil være tale om en til-

¹⁰ Direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer

¹¹ Direktivets artikel 5, stk. 1, litra b, og artikel 13, stk. 2

¹² Direktivets afsnit II om fri udveksling af tjenesteydelser, herunder artikel 7 om forudgående anmeldelse

¹³ Direktiv 123/2006/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked, der er implementeret i dansk ret ved lov nr. 384 af 25. maj 2009 om tjenesteydelser i det indre marked

ladelsesordning, som forudsætter et svar fra myndigheden i form af en godkendelse, inden virksomheden kan udøves. Det indebærer krav om overholdelse af visse sagsbehandlingsregler¹⁴. Der vil bl.a. skulle fastsættes krav om kvittering for modtagelse af ansøgning, en frist for myndighedens stillingtagen til ansøgning om godkendelse, hvorefter manglende overholdelse af fristen skal betragtes som stiltiende accept fra myndigheden samt oplysning til ansøger om klagemuligheder i tilfælde af afslag. Procedurer vedrørende registrering af tatovører fra EU-/EØS-lande vil skulle kunne afvikles elektronisk¹⁵.

De betingelser¹⁶, der stilles for imødekomme af ansøgninger om tilladelse til at tatovere i Danmark, skal være begrundet i tvingende almene hensyn, være proportionale og ikke-diskriminerende.

Servicedirektivet stiller en række krav¹⁷ om forudgående information til forbrugeren fra tjenesteydere fra EU-/EØS-lande, som ønsker at etablere sig eller er etableret i Danmark, eller som ønsker midlertidigt at levere eller midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark. Det gælder eksempelvis tjenesteyderens navn, den fysiske adresse, hvor tjenesteyderen er etableret, kontaktoplysninger, om der ydes en ikke-lovpligtig garanti, prisen for tjenesteydelsen, hvis tjenesteyderen på forhånd har fastsat en pris for en given type ydelse og tjenesteydelsens vigtigste karakteristika, hvis de ikke allerede fremgår af sammenhængen.

Krav til tatovører fra EU-/EØS-lande, der leverer deres tjenesteydelse på midlertidig basis i Danmark, vil alene kunne opretholdes, hvis de er særligt begrundede. I den foreliggende sammenhæng vil særligt det anerkendte hensyn til den offentlige sundhed kunne være relevant, hvis der kan antages at være tale om en reel og tilstrækkeligt alvorlig trussel. Der foreligger ikke i EU-Domstolens praksis nogen endelig afklaring af indhold og rækkevidde af dette begreb. En eventuel godkendelsesordning for borgere fra andre EU-/EØS-lande, som midlertidigt ønsker at tatovere i Danmark, vil skulle notificeres for EU-Kommissionen senest ved ordningens ikrafttræden¹⁸.

11. Tatoveringsfarver

Miljøministeriet har myndighedsansvaret i forhold til de anvendte tatoveringsfarver.

Miljøministeriet har oplyst, at der ikke er nogen særlovgivning om tatoveringsfarver. Det fritager dog ikke producenterne fra ansvaret for, at produktet skal være sikkert at anvende.

Tatoveringsfarver er som andre kemiske produkter omfattet af reglerne¹⁹ om klassificering og mærkning og om begrænsninger af visse særlige kemiske stoffer, herunder indhold af bly, samt af produktsikkerhedsloven²⁰. Disse regler skal sikre, at produkterne er faremærkede, hvis de indeholder sundhedsskadelige stoffer og stiller endvidere krav om, at producenten kun må bringe sikre produkter i omsætning.

Kemikalier er desuden reguleret i en EU-forordning²¹.

¹⁴ Servicedirektivets artikel 10-13 om tilladelsesordninger

¹⁵ Bekendtgørelse nr. 1362 af 15. december 2009 om elektronisk kontaktpunkt

¹⁶ Servicedirektivets artikel 9

¹⁷ Servicedirektivets artikel 22 som implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 1372 af 16. december 2009 om tjenesteyderes pligt til at give oplysninger til tjenestemodtagere, især § 3

¹⁸ Servicedirektivets artikel 39, stk. 5

¹⁹ Lovbekendtgørelse nr. 878 af 26. juni 2010 om kemiske stoffer og produkter med senere ændringer

²⁰ Lov nr. 1262 af 16. december 2009 om produktsikkerhed

²¹ Forordning (EF) nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger

I regi af Europarådet er der i 2003 vedtaget en række anbefalinger²² om indhold af stoffer i tatoveringsfarver.

Miljøstyrelsen har kompetencen til at kontrollere de farver, som tatovørerne anvender, og vil sideløbende med registreringsordningen videreføre sit arbejde med at sikre, at de anvendte tatoveringsfarver følger loven om kemiske produkter, herunder drage omsorg for, at der løbende foretages kontrol af de anvendte tatoveringsfarver på linje med andre kemiske produkter.

Aktuelt er kendskabet til, hvilke farvestoffer der anvendes i tatoveringsfarver, imidlertid begrænset, og det er muligt at tatoveringsfarver indeholder stoffer, der kan udgøre en sundhedsrisiko, når de lægges i huden. Derfor kortlægger Miljøstyrelsen de mest anvendte tatoveringsfarver i Danmark og vurderer, om de kan udgøre en risiko. Undersøgelsen forventes færdig i løbet af sommeren 2011. Herefter vil miljøministeren tage stilling til, hvilke tiltag der vil være relevante.

12. Forbrugerklager

Klager over tatovører kan i dag indbringes for Forbrugerklagenævnet, der behandler klager over varer eller tjenesteydelser fra erhvervsdrivende²³. Klagesager med krav om personskadeerstatning er ifølge nævnets praksis uegnede til behandling ved Forbrugerklagenævnet, og de bliver derfor henvist til domstolene. Forbrugerklagenævnets sekretariat har oplyst, at nævnet siden 2008 har modtaget 2 klager over tatovører (én klage over, at der er benyttet hvidt blæk ved tatoveringen, og at det har givet en infektion, og én klage over manglende tilbagebetaling af depositum ved aflysning af en tid til at få foretaget en tatovering).

Forbrugerklagenævnet behandler imidlertid ikke klager over tjenesteydelser, der hidrører fra liberale erhverv, når virksomheden udøves i medfør af en offentlig autorisation eller beskikkelse²⁴, hvorfor der efter indførelsen af en obligatorisk registreringsordning for tatovører ikke længere vil være mulighed for at klage til Forbrugerklagenævnet.

Der vil skulle indføres en mulighed for at klage over tatovører, hvis en tatovering har fået sundhedsmæssige konsekvenser for forbrugeren. Det vil ske ved, at Sundhedsstyrelsen tillægges kompetence til at afgøre sådanne klagesager administrativt. Der lægges således ikke op til egentlig klagenævnsbehandling.

Styrelsen vil i sine afgørelser kunne udtale kritik af tatovøren og om fornødent tage skridt til at fratage tatovørens registrering.

Styrelsens afgørelser vil være endelige, idet der ikke vil være adgang til at indbringe afgørelserne for Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Afgørelserne vil af tatovøren kunne indbringes for domstolene.

Klager over civile retlige krav som f.eks. prisen eller tatoveringens udseende, der i dag kan indbringes for Forbrugerklagenævnet, vil efter indførelsen af registreringsordningen alene kunne indbringes for domstolene.

13. Ansvarsforsikring

²² Council of Europe Committee of Ministers resolution ResAP (2003)2 om tatoveringer og permanent make-up

²³ Bekendtgørelse nr. 460 af 29. april 2010 om forbrugerklager § 3, stk. 1

²⁴ Bekendtgørelse nr. 460 af 29. april 2010 om forbrugerklager § 3, stk. 3, nr. 10

Til sikring af økonomisk kompensation til forbrugere, som måtte komme til skade i forbindelse med tatovering, bør der stilles krav om, at enhver tatovør har en ansvarsforsikring uden selvrisiko.

Der vil i forbindelse med udformningen af lovforslaget blive taget stilling til dækningssummens størrelse.

Noget tyder på, at forsikringsselskaberne, som det er i dag, ikke tegner den slags forsikringer.

14. Fjernelse af tatoveringer

Fjernelse af tatoveringer er omtalt i diathermibekendtgørelsen²⁵, hvoraf det fremgår, at det er forbudt for andre end læger at anvende diathermi i form af elektrokoagulation²⁶ til bl.a. fjernelse af tatoveringer. Laserbehandling er imidlertid ikke nævnt i bekendtgørelsen og dermed heller ikke omfattet af denne.

Fjernelse af tatoveringer er heller ikke omfattet af reglerne om kosmetisk behandling²⁷, idet der ikke efter bekendtgørelsens definitioner er tale om behandling.

Fjernelse af tatoveringer ved brug af laser er således ikke lovreguleret i dag. Da sådanne indgreb er forbundet med en vis fare, vil det være intentionen med lovforslaget at regulere også dette spørgsmål, således at det bliver forbeholdt læger at fjerne tatoveringer med laser.

15. Dispensationsadgang

Sundhedsstyrelsen vil blive bemyndiget til at dispensere fra betingelserne for at blive registreret og opretholde registreringen som tatovør og andre krav til tatovørerne som eksempelvis hygiejne- og lokalekrav, hvis håndhævelse af disse krav undtagelsesvis i konkrete tilfælde ville have vidtrækkende og utilsigtede konsekvenser for den enkelte tatovørs virksomhed.

16. Straffebestemmelser

Ifølge lov nr. 194 af 8. juni 1966 om tatovering, der henhører under justitsministerens ressort, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der tatoverer en person under 18 år, samt den, der tatoverer en person i hoved, på hals eller på hænder. Reglerne herom vil blive overført til den ny lov om registrering af tatovører og om tatovering; den gældende lov om tatovering vil således blive ophævet.

I forbindelse hermed vil der blive indsat en ny bestemmelse om forbud mod tatovering af personer, der mentalt er ude af stand til at forstå den information, der gives, eksempelvis alkohol- eller narkotikapåvirkede. Der vil blive fastsat bødestraf for overtrædelse af dette forbud. Det samme vil komme til at gælde i forhold til forbrugere, om hvem det foreligger oplyst, at de lider af bestemte hudsygdomme eller bestemte sygdomme i immunforsvaret.

Der vil desuden blive indført bødestraf for at betegne sig tatovør uden at være registreret som sådan. Bøde vil også kunne gives den, der uberettiget vækker forestilling om, at vedkommen-

²⁵ Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr.169 af 1. juni 1954 om anvendelse af visse former for diathermi samt ultralydapparater

²⁶ Behandling med diathermistrømme (højfrekvente, forholdsvis lavspændte, elektriske vekselstrømme) i form af nål, kugle, slynge eller lignende, idet der ved behandlingen søges opnået en lokal, destruktiv virkning på vævet

²⁷ Bekendtgørelse nr. 1245 af 24. oktober 2007 om kosmetisk behandling og vejledning nr. 64 af 24. oktober 2007 om kosmetisk behandling

de er registreret. Bødestraf vil ligeledes kunne idømmes den, som tatoverer uden at være registreret²⁸.

17. Ikrafttræden og overgangsordning

Lovens ikrafttræden må antagelig skulle lægges nogen tid efter lovens vedtagelse, da der blandt andet først skal foretages registrering og etableres kursusuddannelsesforløb.

Endvidere vil der under alle omstændigheder skulle fastsættes en overgangsordning, således at allerede etablerede tatovører får rimelig tid til og mulighed for at indrette sig på de nye krav. Det bemærkes i den forbindelse, at beskyttelsen i Grundlovens § 73 antages også at kunne omfatte næringsrettigheder i form af regulering af et tidligere ikke-reguleret erhverv – alt afhængigt af de nærmere omstændigheder ved et indgreb, herunder varighed og omfang af en overgangsordning.

Hertil kommer, at det af den politiske aftale om Danmark som vækstnation fremgår, at der for små og mellemstore virksomheder indføres et regelstop på 3 år fra den 1. juli 2011.

På den baggrund er der lagt op til, at lovforslaget træder i kraft 1. juli 2014, dog således at registreringen kan finde sted fra og med 1. januar 2014, ligesom kursusuddannelsen vil blive udbudt fra og med 2013, dvs. halvandet år før ordningens fulde ikrafttræden. Der er dog ikke herved taget stilling til varigheden af en overgangsordning, jf. oven for.

Økonomiske og administrative konsekvenser

1. Staten

De offentlige merudgifter ved den foreslåede registreringsordning forudsættes fuldt ud gebyrfinansieret af tatovørerne.

Iværksættelse af registreringsordningen for tatovører vil lægge beslag på administrative ressourcer i Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsen vil skulle forestå registreringen af tatovører, herunder offentliggørelsen heraf, fastsætte hygiejneregler for tatovering, tilsyn med tatovørvirksomhederne, herunder fratage titelbeskyttelsen, hvis de sundhedsmæssige forhold ikke er tilfredsstillende, behandle sager om fratagelse af registreringen fra tatovører, som ikke overholder reglerne, behandle klagesager fra tatoverede og etablere og ajourføre uddannelsen.

På miljøområdet må der forudses merudgifter til løbende kontrol med de anvendte tatovørfarver.

2. Tatovørerne

Omkostningerne til dækning af myndighedernes udgifter til administration af ordningen vil blive pålagt de registrerede tatovører i form af gebyrer.

Gebyr for at blive registreret som tatovør kunne efter helt foreløbige overslag tænkes at ligge i størrelsesordenen 15.000 kr.

Årligt gebyr for at være registreret som tatovør, modtage tilsyns- og kontrolbesøg og få behandlet klagesager og sager om tilsynsforanstaltninger kunne efter helt foreløbige overslag tænkes at ligge i størrelsesordenen 15-20.000 kr.

²⁸ Se punkt 1 og 2 oven for

Tatovørens egenbetaling af den foreslåede 6 ugers kursusuddannelse ville skønsmæssigt formentlig kunne ligge i størrelsesordenen 30.000 kr.